

Waarom gaat het soms zo mis met examenstunts?

Op twee middelbare scholen ging het de afgelopen dagen helemaal mis met de traditionele examenstunt. De ene school werd ontruimd en de andere bleef helemaal dicht. Wat is dat toch met die examenstunts?

Ellen van Gaalen
Rotterdam

Examenleerlingen van het Koning Willem II College in Tilburg zorgden er afgelopen vrijdag voor dat hun school moest worden ontruimd. Ze gooiden met rookbommen en staken vuurwerk af. In de gangen hing dikke rook, het brandalarm ging af en leerlingen raakten in paniek.

Het Eckart College in Eindhoven bleef gisteren op voorhand gesloten. Bij de telefoonlijn Meld Misdaad Anoniem kwam een dusdanige dreiging binnen, dat de school de veiligheid van de leerlingen niet kon garanderen. Online gingen afbeeldingen rond van gesprekken tussen leerlingen, waarin iemand 'grapt' over een uiterst licht ontvlambare C4-bom. Maar dat zou niet de reden zijn dat het Eckart College dicht bleef.

Op beide scholen gaat het om uit de hand gelopen examenstunts. Het is een traditie dat examenleerlingen op hun laatste lesdag de school overnemen. Maar duik in de krantenarchieven en al snel wordt duidelijk dat die stunts elk jaar wel ergens uit de hand lopen. Politie die moet uitrukken omdat leerlingen woningen vlakbij school met eieren bekogelen en auto's vernielen (1999). Examenleerlingen die over straat gaan, ter-

wijl ze met een (nep)pistool zwaaien en voorbijgangers de stuipen op het lijf jagen (2000). Vernielingen van scholen, vechtpartijen, branden en ga zo maar door.

Verbieden

Ook de VO-raad, koepel voor middelbare scholen, zegt dat examenstunts sinds jaar en dag wel eens misgaan. „Examenstunts zijn al decennia in zwang, soms lopen ze uit de hand, meestal niet. Scholen weten dat de stunt eraan komt en houden er rekening mee”, aldus woordvoerder Stan Termeer. Hij kan zich de stunt van zijn eigen examenjaar in 1976 nog herinneren. De examenstunt was 'ludiek' maar een paar leerlingen werden geschorst, omdat ze naakt door de school renden. „Streaken was toen 'in', maar de schoolleiding was daar niet van gecharmeerd. Ook nu zie je dat de samenleving de school binnenkomt.”

Toch zijn er tegenwoordig scholen die de stunt verbieden, andere willen tot in detail de plannen van de leerlingen doorspreken. Maar waar gaat het eigenlijk mis bij een schoolafsluiting die juist leuk zou moeten zijn?

Volgens puberexpert Marina van der Wal moeten we de schuld bij onszelf zoeken. „Alles aan moreel besef dat in de maatschappij is vervaagd, is ook bij jongeren vervaagd.” Kinderen leren niet meer dat hun

gedrag consequenties heeft, stelt Van der Wal. Hebben ze een grote mond krijgen ze een waarschuwing. Rijden ze op een fiets zonder licht krijgen ze een waarschuwing. „Het is heel erg pappen en nathouden. Kinderen denken niet eens na over consequenties.”

En dan kan het gebeuren dat ze over de grens gaan bij een examenstunt. Maakt er één een grapje over een vuurwerkbom, zegt de ander: dat durf je niet. Zegt nog een ander: moet je kijken wat er gebeurt als je dat doet. „Er heerst een soort ongeschreven traditie dat de examenstunt de vorige moet overtreffen. Die jongeren zijn alleen bezig met de harde knal van zo'n vuurwerkbom, niet met de consequenties ervan. Dat de ramen eruit kunnen vliegen, andere leerlingen bang worden”, beschrijft Van der Wal.

Slechte voorbeelden

Ook opvoedkundige Marcel van Herpen stelt dat jongeren minder goed leren hun verantwoordelijkheid te nemen. Ze krijgen veel slechte voorbeelden, via sociale media maar ook gewoon in de dagelijkse praktijk. „Neem het aanstekersincident in het profvoetbal. Pas als het misgaat en iemand een gat in zijn hoofd heeft, staken we wedstrijden. Terwijl er al tal van aanstekers zijn gegoid.” Volwassenen gooien, pubers zien de beelden. „Als je din-

gen accepteert die eigenlijk niet oké zijn, is het wachten tot het een keer misgaat. Kinderen moeten leren dat ze een keuze hebben en dat ze daarvoor verantwoordelijk zijn.”

En dat leren ze niet alleen thuis, maar ook op school. „Tieners willen vrijheid, ook op school. Ze moeten de vrijheid krijgen waarvoor ze de verantwoordelijkheid aankunnen”, aldus Van Herpen. Laat ze op de gang werken als ze dat rustig kunnen. Laat ze een les overslaan als ze de lesstof beheersen en een toets goed maken. „Nu krijgen sommigen te veel vrijheid, anderen te weinig omdat we alle jongeren gelijk be-

handelen. Speel daarmee. Dan krijg je goede relaties met de leerlingen en is de kans groter dat de stunt leuk blijft.”

Extremer

Hoewel sinds jaar en dag examenstunts uit de hand lopen, worden de situaties volgens puberexpert Van der Wal wel extremer. „Vroeger ging het om kwajongensstreken, zoals een knokpartij of rookbommetje. Dat was niet handig. Maar nu gaat het om vuurwerkbommen. Dat is van een ander kaliber, dat is crimineel.”

Omdat jongeren niet meer leren dat hun daden gevolgen hebben, zijn ze vooral bezig met 'het hier en nu'. Volgens de puberexpert is het verstandig om kinderen al vroeg over consequenties te leren. „Geef een kind een grote mond, dan kan je van tevoren al zeggen: als je dat doet, krijg je geen snoepje bij de thee.”

En als ze dan als tiener bij een examenstunt tóch uit de bocht vliegen door bijvoorbeeld ketchup op de muur te smeren of in de school met meel te gooien: laat ze maar terugkomen om het op te ruimen.

Kinderen denken niet na over de consequenties

– Marina van der Wal, opvoedkundige